

10 råd til samtalen med dit barn

Skoleforeningen har udviklet en række sprogfoldere om emnet »Sprog og læsning«, som giver dig værktøjer og gode råd til, hvordan du kan støtte op om dit barns sproglige udvikling. Vi præsenterer i de kommende uger forskellige redskaber til dig. Artiklen i dag handler om »samtale med børn«

SPROG OG LÆSNING

Daniel Dürkop

Kommunikation@skoleforeningen.org

De daglige samtaler er et centralt udgangspunkt for at arbejde med børns sproglige udvikling. Som forældre kan du understøtte dit barns udvikling ved at indbygge små strategier i de samtaler, du har med barnet.

Disse sprogstrategier understøtter og stimulerer barnet på forskellige måder. Strategierne kan integreres i alle de samtaler, der indgår i hverdagens aktiviteter og gøremål.

Strategierne understøtter alle børns sprog, uanset om børnene har et stort eller et lille ordforråd, og om de er et- eller tosprogede, men børn med fokuserede og særlige behov har, i endnu højere grad end andre børn, brug for, at der gøres brug af dem. De er udviklet til dagtilbudsområdet, men kan også bruges i samtale med ældre børn.

1. Følg barnets interesse

Det er centralt at følge med i, hvad barnet er optaget af og vise interesse for det, barnet laver, da barnet netop tager afsæt i den fælles opmærksomhed, når det lærer sprog. Igenem den fælles opmærksomhed, og den deraf følgende dialog, understøttes barnets afkodning af mening og dets positive interesse i at lære sprog.

Barnet skal have lov til at beholde ejerskabet til sin egen fortælling. Det er ikke så vigtigt, om det, der siges, er korrekt, men det er vigtigt, at der etableres et fælles fokus for og engagement i den sproglige udveksling.

2. Brug åbne spørgsmål

Et åbent spørgsmål er et spørgsmål, som man ikke kan svare med ja eller nej på, men oftest kræver et længere svar.

Barnet skal både forstå spørgsmålet og tænke over svaret. De åbne spørgsmål inviterer til flere forskellige svarmuligheder og giver plads til forskellige sproglige erfaringer og indfaldsvinkler. Ved at bruge spørgsmål, som åbner, udfordres barnet til at tænke sig om og bruge sproget mere varieret.

3. Vent på barnets svar

Børn har brug for tid til at afprøve sproget, fordi det både tager tid og kræver mange forsøg at lære sprog.

Når det drejer sig om børn, der er ved at tilegne sig et (eller flere) sprog, er det nødvendigt, at de voksne væbner sig med både tålmodighed og god tid, så barnet får mulighed for at tænke sig om. Det kan være, at barnet skal lede efter et ord, tænke over, hvad et ord betyder eller tænke over, hvordan det skal formulere sig, og det kan alt sammen tage lidt tid.

Barnet lærer bedst, når det får tid og støtte til egen eftertanke og afprøvning i trygge omgivelser. Hvis udtalen eller anvendelsen af et ord

Understøttende sprogstrategier

BRUG ÅBNENDE SPØRGSMÅL

FØLG BARNETS INTERESSE

HJÆLP BARNET MED AT SÆTTE ORD PÅ

VENT PÅ BARNETS SVAR

RELATER TIL NOGET BARNET KENDER

UDNYT DE SPROGLIGE KOMPETENCER BARNET HAR I FORVEJEN

LEG MED SPROGET NÅR DET ER MULIGT

RET IKKE BARNETS FEJL DIREKTE

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN

Det lyder dejligt - hvad lavede I så?

Jeg skal bruge sådan en.....?

Hvad skal du bruge den til?

Hjulet er gået af.....

Er det en skruetrækker du skal bruge?

Kender du andre biler?

det er en lastbil. - Ved du hvorfor det hedder en lastbil?

Se, en stor bil!

Hvilken form har din madkasse??

Hvordan firkantet?? Er den kvadratisk eller er den rektant-

FIRKANTET!!!

ja, julemanden bor oppe på loftet.

Kan I huske hvad bogen handler om?

Hvad er det Axels far gør med Axels

Om en dreng der hedder Axel

Kat!

Ja, det er en kat. Så du at katten løb op i træet

Det er en mors søster - har du en moster?

moster Hanne? - er moster Hanne så min mors søster?

Hvad er en moster?

???????

bahan

Lullemanden bor oppe på loftet

ord mærkbart.

7. Relater til noget, barnet kender

Denne strategi er central, når børn skal lære noget nyt.

Børn lærer ved at forbinde det nye med noget, de allerede kender. Når børn skal forstå ords betydning, hjælper det dem derfor, hvis de kan forbinde ordene med noget, de kender i forvejen.

8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen

Barnet har brug for at træne sine sproglige kompetencer og øve sig på det, som det har lært. Det kan barnet gøre ved at bruge de ord eller sætninger, som det allerede kender.

For tosprogede børn, kan det være en stor hjælp, når de voksne er opmærksomme på de sproglige kompetencer, barnet har på det andet sprog.

9. Ret ikke barnets fejl direkte

Den understøttende og motiverende tilgang er vigtigt. Ofte hører små børn ikke forskel på det, de selv har sagt, og det den voksne siger - de tror, at det, de har sagt, er det samme som det, den voksne siger.

Direkte korrektion kan af barnet forveksles med kritik og kan derfor virke demotiverende. Det skal i det hele taget være sjovt for børnene at lære sproget. Der skal leges med sproget i så mange situationer som muligt og barnets nysgerrighed mht. det talte, det skrevne og det læste sprog skal følges.

10. Leg med sproget, når det er muligt

Det skal være sjovt for børnene at lære sproget. Der skal leges med sproget i så mange situationer som muligt og barnets nysgerrighed mht. det talte, det skrevne og det læste sprog skal følges.

Det er også en god idé at fortælle vittigheder og lege med rim og remser, at læse bøger og fortælle historier for hinanden.

ikke er korrekt, kan den voksne gentage ordet i den korrekte form og sammenhæng. Noget af det sværeste for mange voksne er netop at tie stille og høre efter, hvad der bliver sagt.

4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger

At fortolke og udvide, hvad barnet siger, er en af de mest centrale strategier, fordi den voksne derved støtter barnet direkte i at udvikle et mere komplekst sprog.

Det er her vigtigt at være opmærksom på barnets semantiske og pragmatiske forståelse. Ved barnet f.eks. hvad de ord, der anvendes, betyder, og anvendes ordene på en hensigtsmæssig måde? Alle børn skal lære, at ord opfattes på

forskellig måde, og at der er nogle kommunikationsformer, der er mere hensigtsmæssige end andre, når man vil i kontakt med andre. Udvidelse betyder, at den voksne søger at variere sproget, så barnet bliver i stand til at anvende det meningsfuldt og konstruktivt i forhold til det, det ønsker at udtrykke.

5. Hjælp barnet med at sætte ord på

Barnet lærer ikke ord, men betydninger. Når barnet er i gang med at skabe sproglige mønstre, skal det have tid til at forstå, hvordan ord og betydninger hører sammen. Når barnet skal lære ordet "bil", skal det forstå, at alle biler, både store og små, hedder biler. At det hedder en bil, uanset om den kører eller

holder stille, om den er rød eller blå.

Stil spørgsmål til barnet og forklar ord og begreber, som det ikke kender.

6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen

Barnet har brug for at forstå meningen med ordet, og derfor er det vigtigt at forklare betydningen af nye ord på så mange måder som muligt. Det er vigtigt at give mange forskellige eksempler på, hvad et ord kan betyde og på de sammenhænge, som ordet kan indgå i.

Uanset om det er i forbindelse med samtaler eller højtlesning, så viser forskningen, at hvis man forklarer ukendte og/eller svære ord, så øges barnets tilegnelse af nye

PAKKEN
SPROG

Din medlemsavis
Fokus

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Stuhrsallee 22
24937 Flensburg
Tlf.: 0461 5047 0

www.skoleforeningen.org

post@skoleforeningen.org

Facebook/skoleforeningen

Redaktion:
Daniel Dürkop,
kommunikations-
medarbejder hos
Skoleforeningen